

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/185/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3115225136
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3115225136.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne JUDr. Gabriely Janákovovej a sudkyne JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobcov 1/ N., štátneho občana Slovenskej republiky, trvale bytom O., 2/ T. štátnej občianky Slovenskej republiky, trvale bytom O., obaja právne zastúpení JUDr. Máriou Bustinovou, advokátkou, so sídlom Trenčianske Teplice, L. Štúra 330/5 proti žalovaným 1/ O., so sídlom O., IČO: XX XXX XXX, 2/ B., s.r.o., so sídlom O., IČO: XX XXX XXX, obaja právne zastúpení Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Trenčín, Piaristická 46/276, o určenie, že záložné právo zaniklo, alternatívne o určenie, že pohľadávka zanikla, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 29. mája 2019, č.k. 26C/120/2015-206, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti voči žalovanému 2/ B. m e n í tak, že:

Určuje, že záložné právo zapísané na LV č. XX pre k.ú. V. v časti C: Ďarchy pri vlastníkovi poradové číslo 1 na základe P. v prospech B. W., O., IČO XX XXX XXX podľa zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 18.4.2006 na parc. č. XX, XX, dom s. č. XX v 1 neexistuje.

Určuje, že záložné právo zapísané na LV č. XX pre k.ú. V. v časti C: Ďarchy pri vlastníkovi poradové číslo 2 na základe P. v zmysle zmluvy o záložnom práve zo dňa 18.4.2005 na podiel 1 vlastníka rod. domu s. č. XX na parc. č. XX, pozemkov parc. č. XX, XX pod B-2 (K. J. r. Z. T..) v prospech postupcu B. W. IČO XX XXX XXX neexistuje.

II. Vo zvyšnej časti, t.j. v zamietnutí žaloby voči žalovanému 1/ O. - B., rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

III. Žalobcom 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalovanému 2/ v rozsahu 100%.

IV. Žalovanému 1/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/ a 2/ povinným spoločne a nerozdielne v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie rozhodoval o žalobe, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že záložné právo viaznuce na ich domovej nehnuteľnosti a zabezpečujúce pohľadávku z pôžičky žalovaných voči žalobkyni 2/ neexistuje, pretože zaniklo splnením dlhu.

2. Napadnutým rozhodnutím súd prvej inštancie žalobu zamietol. I keď sa s odkazom na rozhodnutia krajských súdov stotožnil s názorom žalobcov, že dohodnutý úrok z pôžičky patrí v tomto prípade veriteľovi len do času dohodnutej splatnosti pôžičky a nie aj za nasledujúce obdobie po splatnosti, mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že i tak pôžička ostala nesplatená v rozsahu 772,55 eur. V

tomto rozsahu mali totiž dlh potvrdiť v konaní aj žalobcovia, ktorí súčasne tvrdili jeho premičanie. To by však podľa súdu prvej inštancie nemalo za následok zánik dlhu a neexistenciu záložného práva. Keďže dlh v celom rozsahu nezanikol, nezaniklo ani akcesorické záložné právo, čo viedlo súd prvej inštancie k zamietnutiu žaloby. Voči žalovanému 1/ aj preto, že záložné právo bolo v katastri nehnuteľností zapísané v prospech žalovaného 2/ a žalovaný 1/ nie je preto v spore pasívne vecne legitimovaný. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP a v konaní plne úspešným žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, ktorí žiadali napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Namietali záver súdu prvej inštancie, že pohľadávka nezanikla splnením. Jej zánik dovodzovali zo splnenia dlhu, ku ktorému malo dôjsť plneniami špecifikovanými žalobcami v odvolaní, čiastočne aj v rámci exekúcie. Tvrdené splnenie dlhu vyplývalo podľa žalobcov aj z toho, že žalovaný 1/ postúpil v roku 2015 celú pohľadávku na spoločnosť TO-GA, s.r.o., ktorá bola od 23.09.2015 do 07.10.2015 zapísaná na liste vlastníctva ako záložný veriteľ a táto spoločnosť podala 02.10.2015 návrh na výmaz záložného práva pre vyrovnanie dlhu. K výmazu z KN však nedošlo, pretože dňa 28.09.2015 podal žalovaný 1/ na kataster účelovo návrh na vykonanie záznamu o záložnom veriteľovi späť na neho, čo odôvodňoval odstúpením od zmluvy o postúpení pohľadávky medzi ním a spol. TO-GA, s.r.o. Túto zmenu kataster vykonal keďže návrh na ňu podal žalovaný 1/ len niekoľko dní pred podaním návrhu na výmaz záložného práva spoločnosťou TO-GA, s.r.o. Žalobcovia v tomto smere poukázali na to, že kataster zmenu vykonal hneď na druhý deň po urgencii žalovaného 1/. Po tejto zmene záložného veriteľa postúpil žalovaný 1/ pohľadávku na žalovaného 2/, ktorý bol na základe toho zapísaný do KN ako záložný veriteľ a ten žalobcom oznámil začatie výkonu záložného práva priamym predajom tretej osobe pre nezaplatenie úrokov z omeškania v sume 32.465,51 eur. Žalovaný 2/ výslovne uviedol, že výkon záložného práva nezačína pre nezaplatenie istiny či zmluvných úrokov, čím sám potvrdil, že tieto časti dlhu boli uhradené. Vzhľadom na to, že žalobcovia považovali za správny čiastkový záver súdu prvej inštancie, že zmluvné úroky patrili v danom prípade veriteľovi len do splatnosti pôžičky, bolo podľa nich z uvedených skutočností, ako aj z účtovných dokladov zrejme, že dlh zanikol v celom rozsahu splnením a veriteľ už nemá nárok na žiadne ďalšie plnenie z pôžičky, ktoré by odôvodňovalo existenciu záložného práva.

4. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu žiadali napadnutý rozsudok potvrdiť. Nesúhlasili s tvrdením žalobcov, že bolo preukázané zaplatenie celého dlhu, keď aj v konaní pred súdom prvej inštancie žalobcovia tvrdili zostatok dlhu 772,55 eur, na základe čoho potom súd prvej inštancie správne rozhodol. Ako žalobcovia vypočítali preplatok dlhu tvrdený v odvolaní, považovali žalovaní za nejasné. Žalovaní poukázali na to, že úroky z omeškania neboli predmetom účtovníctva ani vzájomného odsúhlasovania zostatku dlhu. Pokiaľ neboli vymáhané exekučne, nebolo to podľa žalovaných preto, že by nárok na ich zaplatenie nevznikol, ale preto, že exekučným titulom bola notárska zápisnica a úroky z omeškania neboli jej predmetom. Napokon je podľa žalovaných ohľadom úrokov z omeškania významná aj výpoveď žalobkyne 2/ v trestnom konaní, kde sama uviedla, že platila zmluvné úroky a nie úroky z omeškania. Čo sa týka tvrdení žalobcov o postupe katastra, tieto považovali žalovaní za tvrdenia nesúvisiace s predmetom sporu. Žalovaní napriek súhlasu so zamietnutím žaloby nepovažovali za správny záver súdu prvej inštancie, že v zmluve o pôžičke nebol dohodnutý zmluvný úrok aj na obdobie po splatnosti pôžičky, keď podľa žalovaných tento nárok vyplýva z textu zmluvy, podľa ktorého predstavuje splátka úroku alikvótnu časť z ročného úroku vypočítanú z aktuálne dlžnej sumy a pripadajúcu na príslušný mesiac. K otázke prípustnosti súbehu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania žalovaní uviedli, že rozhodovacia prax považuje za rozhodujúci obsah dohody zmluvných strán a prípustnosť dohody účastníkov zmluvy platiť úroky z úveru až do úplného vrátenia poskytnutých peňazí konštantne pripúšťa (napr. NS ČR 33Odo 657/2005, NS ČR 33 Cdo 1401/2014). Uvedený záver vychádza z odlišnej funkcie úrokov a úrokov z omeškania a úroku z omeškania nenahrádzajú po splatnosti dlhu dohodnuté úroky (KS BB 17Co 26/2017). Napokon žalovaní poukázali na nesprávne uplatnený petit, keďže požiadavka na určenie, že záložné právo zaniklo, alternatívne, že pohľadávka zanikla, smeruje do minulosti, čo je podľa žalovanými citovanej judikatúry neprípustné.

5. Krajský súd ako súd odvolací prejednal vec v zmysle ust. § 378 CSP a nasl. s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v časti voči žalovanému 2/ zmeniť podľa § 388 CSP a v časti voči žalovanému 1/ potvrdiť podľa § 387 CSP.

6. Odvolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou procesnej prípustnosti podanej žaloby, ako ju namietali žalovaní a túto námietku nepovažoval za dôvodnú. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobcovia sa podanou žalobou v konečnom dôsledku domáhali výmazu záložného práva z katastra nehnuteľností, ktoré záložného práva zaťažovalo ich nehnuteľnosti a vzniklo pre zabezpečenie pôžičky poskytnutej pôvodne žalovaným 1/ žalobkyni 2/. Výmazu záložného práva sa domáhali tvrdiac zánik dlhu splnením. Uplatnený petit tomuto obsahu žaloby nie úplne presne zodpovedal, o čom odvolací súd žalobcov poučil. Na to žalobcovia petit žaloby upresnili a formulovali ho tak, že žiadali určiť, že nimi špecifikované záložné právo tak ako je zapísané ako ľarcha na liste vlastníctve neexistuje. Odvolací súd zdôrazňuje, že týmto upresnením petitu nedošlo k zmene žaloby, pretože tá svojím obsahom práve k neexistencii záložného práva smerovala. Vzhľadom na to nebola námietka žalovaných o procesnej neprípustnosti uplatneného petitu žaloby opodstatnená a odvolací súd rozhodoval o žalobe s upresneným petitom zodpovedajúcim jej obsahu.

7. V rámci dokazovania pred odvolacím súdom oboznámil odvolací súd LV č. 18 pre k.ú. Hanzlíková ku dňu 26.10.2021 a 16.12.2021, z ktorého vyplýva, že na nehnuteľnostiach žalobcov naďalej viazne ľarcha v podobe záložného práva zabezpečujúceho pohľadávku z pôžičky poskytnutej žalovaným 1/ žalobkyni 2/ na základe zmluvy o pôžičke zo dňa 18.04.2005. Neexistenciu tohto záložného práva žiadajú žalobcovia určiť.

8. Odvolací súd konštatoval, že medzi stranami je nesporný obsah zmluvy o pôžičke vrátane jej dodatku, na poskytnutie sumy 2.000.000 Sk (66.387,84 eur) dňa 18.04.2005 plus následne poskytnutých 270.000 Sk dňa 30.05.2005. Splatnosť bola pôvodne dohodnutá na deň 18.4.2006 a dodatkom predĺžená do 18.04.2007. Úrok z pôžičky bol v zmluve dohodnutý tak, že: „Pôžička bude úročená ročným 9 % úrokom. Veriteľ (správne malo byť dlžník - pozn. odvolacieho súdu) bude úrok splácať v pravidelných mesačných splátkach vždy k 15. v príslušnom mesiaci na účet veriteľa. Splátka úroku predstavuje alikvótnu čiastku z ročného úroku vypočítanú z aktuálne dlžnej sumy a pripadajúcu na príslušný mesiac.“ Prvá splátka úroku vo výške 15.000 Sk bola dohodnutá ako splatná 15.5.2005. Nesporný bol tiež rozsah zaplatenej celkovej sumy 120.262,37 eur ako aj vyčíslená výška úroku z omeškania 32.423,92 eur.

9. Spornou otázkou ostala výška úroku z pôžičky pre spor v otázke, či úrok patrí len za obdobie do splatnosti alebo až do skutočného zaplatenia istiny. Z hľadiska právneho posúdenia sa odvolací súd stotožňuje s názorom, že nárok na úrok ako odplatu za požičanie peňazí môže veriteľovi patriť aj za obdobie po dohodnutej splatnosti pôžičky až do jej vrátenia, avšak len v prípade, že zmluvné strany si nárok na úrok aj po splatnosti dohodnú. V takom prípade má veriteľ nárok na úrok z pôžičky za celú dobu faktického užívania poskytnutých peňazí, a to súčasne popri úroku z omeškania. Rozhodnutie NS ČR 33Odo 657/2005 je v tomto smere pre podobnosť právnej úpravy skutočne plne použiteľné a odvolací súd sa s jeho závermi a dôvodmi stotožňuje.

10. Rozhodujúcim pre posúdenie spornej otázky tohto konania bol preto obsah zmluvy o pôžičke. Tá k otázke úroku stanovila, že: „Pôžička bude úročená ročným 9 % úrokom. Veriteľ (správne malo byť dlžník - pozn. odvolacieho súdu) bude úrok splácať v pravidelných mesačných splátkach vždy k 15. v príslušnom mesiaci na účet veriteľa. Splátka úroku predstavuje alikvótnu čiastku z ročného úroku vypočítanú z aktuálne dlžnej sumy a pripadajúcu na príslušný mesiac.“ Podľa odvolacieho súdu nie je uvedené dojednanie dohodou o nároku veriteľa na úrok z pôžičky aj za obdobie po jej splatnosti, teda do faktického vrátenia poskytnutých peňazí. Uvedené z citovaného textu nevyplýva ani len nepriamo, ako to tvrdia žalovaní s poukazom na to, že úrok sa vypočíta vždy z aktuálnej výšky dlhu. Ako totiž vyplýva z ďalšieho obsahu zmluvy o pôžičke zisteného aj súdom prvej inštancie, dlžník mohol požičanú sumu splácať v splátkach podľa svojich možností tak, aby celá dlžná suma bola poukázaná veriteľovi do dňa dohodnutej splatnosti. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda počítala s možnosťou postupného splácania poskytnutej istiny ešte pred splatnosťou, s čím by bola spojená zmena výšky dlhu. Ak bol potom výpočet výšky úroku dohodnutý z aktuálnej výšky dlhu, vzťahovalo by sa to práve na situáciu čiastočného plnenia istiny pred splatnosťou pôžičky a zo slovného spojenia „aktuálna výška dlhu“ nemožno preto bez ďalšieho dovodzovať, že sa vzťahuje na obdobie po splatnosti. Uvedené preto nepreukazuje existenciu dohody o nároku na úrok z pôžičky aj po splatnosti a existencia takéhoto obsahu dohody účastníkov zmluvy o pôžičky v konaní preukázaná nebola. Na uvedenom závere nič nemení ani vyjadrenie žalovanej 2/ v trestnom konaní, pretože domnienka dlžníka, čo predstavuje jeho plnenie nie je spôsobilá tvoriť obsah dohody. Ten bol v danom prípade jednoznačne taký, že nárok na úrok z pôžičky po jej splatnosti neobsahoval.

11. Vzhľadom na to bolo zrejmé, že veriteľovi z pôžičky patril v danom prípade úrok z pôžičky 9 % p.a. zo sumy 66.387,84 eur za obdobie 18.04.2005 - 29.05.2005, t.j. 687,52 eur a zo sumy 75.350,20 eur za obdobie 30.05.2005 - 18.04.2007, t.j. 12.801,27 eur. Celkom teda úrok z pôžičky predstavoval 13.488,79 eur.

12. Na dlh z pôžičky tak malo byť zaplatené 75.350,20 eur na istinu, 32.423,92 eur na úrok z omeškania (nesporné tvrdenie strán sporu) a 13.488,79 eur na úrok ak odplatu za poskytnutie peňazí. Spolu tak malo byť na dlh z pôžičky uhradené 121.262,91 eur. Zo zhodných tvrdení strán sporu vyplývalo, že zaplatených je 120.262,37 eur.

13. Neuhradený zvyšok dlhu 1.000,54 eur však bol v priebehu odvolacieho konania zaplatený a jeho zaplataenie preukázali žalobcovia potvrdením o transakcii zo dňa 04.11.2021 v prospech žalovaného 1/ a potvrdením o transakcii zo dňa 15.11.2021 v prospech žalovaného 2/. Platbu obom žalovaným zdôvodnili žalobcovia záujmom na právnej istote o splnení dlhu, pretože si neboli úplne istí osobou aktuálneho dlžníka. Nové dôkazy o úhradách odvolací súd vykonal, pretože pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia a nejednalo sa o neprípustné novoty, ale o skutočnosti a dôkazy vzťahujúce sa k veci, ktoré tu v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie objektívne byť nemohli a mali rozhodujúci vplyv na posúdenie dôvodnosti žaloby.

14. Vzhľadom na uvedené bol dlh žalobkyne z pôžičky jednoznačne splnený a splnením v celom rozsahu zanikol. Čo sa týka osoby veriteľa, tým bol v čase splnenia žalovaný 2/, súčasne zapísaný v katastri nehnuteľností ako záložný veriteľ. Pohľadávku pôvodného veriteľa (žalovaného 1/) nadobudol žalovaný 2/ a stal sa záložným veriteľom na základe postúpenia tvrdeného žalovanými, ktoré tvrdenie nebolo v konaní sporné.

15. V dôsledku splnenia dlhu zanikla zabezpečená pohľadávka a zaniklo aj záložné právo zapísané v katastri nehnuteľností v prospech žalovaného 2/ (§ 151md ods. 1 písm. a) OZ). Vzhľadom na zánik záložného práva toto v čase rozhodnutia súdu neexistovalo, a preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie zmenil, žalobe voči žalovanému 2/ vyhovel a neexistenciu záložného práva určil tak, ako je uvedené vo výroku.

16. Vo vzťahu k žalovanému 1/ odvolací súd napadnutý rozsudok o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny vo výroku, pretože žalovaný 1/ nebol v čase rozhodnutia záložným veriteľom. Tým bol žalovaný 2/, a iba voči nemu bolo dôvodné sa domáhať určenia neexistencie záložného práva.

17. I keď pre tento spor nebolo rozhodujúce ktoré plnenie žalovanej 2/ vo výške 1.000,54 eur, malo za následok splnenie dlhu, obiter dictum odvolací súd uvádza, že v tomto konaní nebolo preukázané oznámenie postúpenia pohľadávky zo strany postupcu dlžníčke ani preukázanie postúpenia pohľadávky postupníkom (zmluvy o postúpení pohľadávky získali žalobcovia z katastra nehnuteľností). Podľa skutkového stavu zisteného v tomto konaní sa tak žalobkyňa 2/ zbavila záväzku už plnením postupcovi, teda platbou zo dňa 04.11.2021 v prospech žalovaného 1/ (§ 526 OZ) a žalovaný 2/ potom prijal neskoršiu platbu zo dňa 15.11.2021 bez právneho dôvodu.

18. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 CSP a § 262 ods. 1 CSP. V dôsledku zmeny napadnutého rozhodnutia rozhodol nanovo o trovách konania, a to tak, že v konaní úspešným žalobcom priznal plnú náhradu trov konania voči neúspešnému žalovanému 2/. Naopak, voči žalovanému 1/ neboli žalobcovia úspešní a náhrada trov konania preto v tejto časti patrí v plnom rozsahu úspešnému žalovanému 1/, voči ktorému bola žaloba zamietnutá.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).